

Maica infirmieră Ana Serafima Silaghi

Dr. Iulian Stelian BOȚOGHINĂ^{1*}

MAICILE INFIRMIERE ȘI MISIONARISMUL SOCIAL ORTODOX ÎN ANII CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL (FRAGMENTE BIOGRAFICE)

Iubirea este legea fundamentală a Împărăției divine, propovăduită de Iisus Hristos ca ideal al vieții creștine. Iubirea rămâne liantul dintre Dumnezeu și om și tot pe iubirea creștină se fundamentează relațiile dintre semeni.

Ori tocmai această valoare morală și sufletească a iubirii aproapelui prin iubirea divină, pe care se întemeiază lumea creștină, rămâne temeiul misiunii sociale a ortodoxismului românesc, greu încercat în jumătatea de veac comunistă.

În câteva cuvinte, ideea prezentei comunicării se întemeiază pe axioma misionarismului social asumat de creștinism, care s-a implicat activ întru ajutorarea semenilor aflați în stare de dificultate, fizică sau materială. Slujirea este materializarea mundană a comuniunii umane cu obârșia în comuniunea divină. Comunitatea creștină se împlinește în egală măsură prin mărturisire de credință și prin slujirea lumii, ceea ce face ca slujirea să fie expresia vieții lăuntrice a creștinului și a Bisericii în relația cu lumea².

În acest scop, spiritul creștinesc de solidaritate socială s-a manifestat prin slujirea aproapelui, ajungându-se ca etica slujirii să fie definită drept filantropie.

Biserica creștină rămâne o comunitate spirituală și socială, care a făcut din actul filantropic mai mult decât o necesitate istorică, asumându-l drept misiune și deservitul pastoral, coresponsabilitate față de umanitatea³.

Încorporată în organismul social, Biserica se găsește într-un sincronism dinamic cu perspectivele istorice, cu prezențele cotidiene.

Prin definiție, Biserica ortodoxă este o Biserică a slujirii, a lui Dumnezeu și a omului. Ambianța care a permis ca instituționalizarea filantropiei ortodoxe românești, ale cărei începuturi să fie consemnate odată cu ctitorirea primelor bolnițe. Zămislite în așezămintele monahale pentru a alina suferința trupească și sufletească, bolnițele aveau să fie sâmburii ansamblului spitalicesc din România, unde până la instaurarea regimului comunist, filantropia a continuat să se manifeste ca un act de conștiință și virtute creștinească a societății⁴.

Prin prezenta comunicare vă propunem să rememorăm un scurt fragment din vremurile când misiunea socială a ortodoxismului românesc era norma firească a cotidianului, odată cu prezentarea unor episoade din biografiile a cinci mame infirmiere.

Mai exact, explorând și prezentând documente inedite din arhivele militare ne străduim să reconstituim truda creștinească și dăruirea acestor mame infirmiere, care în anii de grea încercare pentru neam și țară din al Doilea Război Mondial, nu au ezitat să deprindă tehnicile medicale spre vindecarea și alinarea suferințele ostașilor români din spitalele militare.

Prima între pomenite este maica Andronache Epraxia, care s-a născut pe 14 martie 1900 în comuna Cudalbi, județul Covurlui, purtând numele Andronache Epraxia, fiind fiica lui Ștefanache Andronache (născut

în 1875) și a Teodosiei⁵.

La maturitate, maica infirmieră Andronache Epraxia era descrisă ca fiind înaltă, având nasul potrivit, fața smeadă, ochii verzi și părul castaniu, cu gura și bărbia potrivite⁶.

Maica infirmieră Andronache Epraxia a avut șapte frați, cel mare pe nume Constantin (născut în 1898) era funcționar la Galați, apoi pe Zamfira (născută în 1902, căsătorită Crihană, rămasă casnică în Cudalbi), Tudorița (născută în 1904, căsătorită Grecu, casnică stabilită în Galați), Ion (născut în 1906, agricultor în Cudalbi), Niculai (născut în 1908, agricultor în Cudalbi), Maria (născută în 1912, căsătorită Șelaru, casnică stabilită în Galați) și Tudorache (născut în 1921, agricultor în Cudalbi)⁷.

A absolvit cinci clase primare, pentru ca mai târziu să urmeze și să termine cursurile Școlii de infirmiere⁸.

La 6 septembrie 1940 a depus jurământul de credință pentru Majestatea Sa Regele Mihai I⁹.

Începând cu 15 martie 1940 a fost încadrată personal de serviciu, clasa a II-a și înscrisă în evidențele armatei române odată cu angajarea la Spitalul Militar Central „Regina Elisabeta”¹⁰.

La 30 aprilie 1940, medicul șef al Serviciului de fizioterapie de la Spitalul Militar Central „Regina Elisabeta” avea să scrie despre maica infirmieră Epraxia Andronache că era „rezistentă și foarte muncitoare, îndeplinește cu multă conștiinciozitate și precizie

Maica infirmiera Epraxia Andronache

serviciul care îl are. Este bună, blândă și îngăduitoare cu bolnavii. Ajută cu multă îndemânare și exactitate la lucrările de cancelarie. Atât cât timpul îi permite ia parte și la lucrările de radiologie, ajungând în scurt timp să-și însușească oarecari cunoștințe în specialitate. Prin firea ei modestă, tăcută și supusă, prin munca depusă fără preget și prin îndemânarea cu care își îndeplinește serviciul este un element foarte bun și foarte util. Merită a fi calificată ca foarte bună (subliniat în text – n.n.)”¹¹.

Anul următor, din cele consemnate în foaia calificativă la 31 octombrie 1940, putem citi că șeful Serviciului de fizioterapie și-a menținut aceeași părere despre maica infirmieră Epraxia Andronache, pe care a descris-o ca fiind „sănătoasă și foarte rezistentă, îndeplinește în serviciu toate lucrările de înscriere ale bolnavilor examinați radiologic, ajută la redactarea buletinelor de examinare, precum și la executarea examenelor radiografice, supraveghează ordinea și curățenia sălilor de radio-diagnostic. Pune multă bunăvoință, pricepere și conștiinciozitate în executarea tuturor atribuțiilor, asimilându-și continuu cunoștințele necesare de ajutor tehnic în domeniul radiologiei. Lucrează fără preget chiar peste orele de program pentru a satisface nevoile serviciului, adesea supraaglomerat de bolnavi. Nu a lipsit niciodată de la serviciu înafara permisiilor acordate legal pentru tot personalul. Disciplinată, supusă la ordine, blândă și îngăduitoare cu bolnavii, bună camaradă, demnă și cu o cultură generală suficientă și pe care caută să și-o îmbogățească mereu. În concluzie, merită a fi caracterizată ca foarte bună”¹².

Începând cu 22 iunie 1941, maica infirmieră Andronache Epraxia a fost mobilizată în zona

interioară, continuând să aline suferințele militarilor români în aceeași secție¹³.

Prin urmare, la 31 octombrie 1942, medicul șef al secției scria despre maica infirmieră că era „foarte rezistentă și foarte muncitoare, continuă să îndeplinească aceleași atribuțiuni ca și în anii 1939 – 1941, fiind pe deplin devotată activității serviciului. Foarte conștiincioasă și supusă, dă dovadă mereu de aceeași pricepere și dorință de a mulțumi pe superiorii săi prin munca sa. Are multă bunăvoință și îngăduință față de bolnavi. Activitatea sa în serviciu depășește zilnic cu mult orele de program, nelipsind niciodată de la serviciu. Disciplinată și ordonată, are o cultură generală apreciabilă, iar în specialitatea electro-radiologică a devenit o ajutoare tehnică pricepută. Merită a fi caracterizată ca foarte bună maică infirmieră”¹⁴.

De altfel, și în următorii ani de război, aprecierile șefilor săi aveau să fie la superlativ.

Astfel, la 31 octombrie 1943, medicul colonel Marinescu, șeful Serviciului terapeutic, avea să o descrie pe maica infirmieră Epraxia ca fiind „sănătoasă și foarte rezistentă. Este energică, cu foarte multă bunăvoință și înzestrată cu foarte multă putere de muncă. Inteligentă, are foarte bună memorie, mult bun simț și spirit de observație. Posedă suficiente cunoștințe generale. Foarte bine pregătită din punctul de vedere sanitar. Îndeplinește în serviciul de fizioterapie funcția secretară a serviciului, precum și de ajutor al medicilor pentru radiografie, punând multă pricepere și conștiinciozitate în executarea acestora, precum și a tuturor însărcinărilor ce i se dau. Are simțul datoriei împins până la sacrificiu, este devotată și foarte capabilă. Leală, modestă și manierată, are o conduită exemplară,

ducând o viață cât se poate de liniștită. Foarte activă, zeloasă, muncește ziua și noaptea pentru ordinea și bunul mers la serviciului. Maică infirmieră foarte bună”¹⁵.

Un an mai târziu, la 31 octombrie 1944 a scris că era „sănătoasă, foarte rezistentă și extrem de muncitoare, continuă să îndeplinească aceleași atribuțiuni ca și în anii 1939-1943. inteligentă, cu foarte bună memorie, mult bun simț și mare spirit de observație. Foarte bine pregătită ca auxiliar sanitar, în specialitatea electro-radiologică a devenit o ajutoare tehnică foarte pricepută. Îndeplinește în acest serviciu și funcția de secretară, punând multă pricepere și conștiinciozitate în executarea serviciului, precum și a tuturor însărcinărilor ce i se dau. Are simțul datoriei împins până la sacrificiu, este devotată și foarte capabilă. Leală, modestă și manierată, are o conduită exemplară, ducând o viață cât se poate de liniștită. Foarte activă, zeloasă, muncește ziua și noaptea pentru ordinea și bunul mers la serviciului. Maică infirmieră foarte bună”¹⁶.

La 3 octombrie 1945 a primit o gradă¹⁷, pentru ca la 31 octombrie 1945, doctorul Marinescu să scrie că „maica infirmieră Andronache Epraxia – era – rezistentă, suportă cu ușurință greutatele serviciului. Ca și în anii precedenți îndeplinește funcția de secretară a serviciului și pe lângă serviciul de înscrierea și ordonarea examinării bolnavilor și a rezultatelor examenelor radiografice, execută și radiografii și supraveghează ordinea și curățenia secției de radiodiagnostic. Are o educație aleasă și o moralitate exemplară. Foarte bine pregătită ca maică infirmieră, foarte ordonată și disciplinată, execută cu cea mai mare exactitate și conștiinciozitate toate lucrările ce i se dau să le facă la serviciu, ajutând

și pe ofițerul gestionar la întocmirea actelor de gestiune. Liniștită, are o purtare exemplară atât în serviciu, cât și în afară. O califică ca foarte bună maică infirmieră¹⁸.

la 9 iulie 1947 a fost reînca-drată infirmieră până la 1 aprilie 1948 când a fost încadrată soră de caritate, ultima mutație a funcției fiind consemnată pentru 8 iunie 1948, când a fost înaintată la clasa a IX-a¹⁹.

Maica Stamatina Profira, ce-a de-a doua credincioasă pe care o vom pomeni aici după criteriul vârstei, s-a născut pe 29 aprilie 1907 în comuna Porcești, județul Roman, purtând numele Taisia Stamate, tată fiindu-i Gheorghe Stamate, iar mamă Tița²⁰.

A absolvit patru clase primare, pentru ca mai târziu să urmeze și să termine cursurile Școlii de infirmiere²¹.

Începând cu 1 iulie 1942 a fost numită infirmieră fără gradăție și înscrisă în evidențele armatei române odată cu angajarea la Spitalul Militar Central „Regina Elisabeta”²².

Aici a fost repartizată ca maică infirmieră la Secția de boli contagioase, unde șef era maiorul Panait. La 31 octombrie 1942, maiorul Panait a scris în foaia calificativă că „Taisia Stamate de când a fost repartizată a dat dovadă tot timpul de bunătate și pricepere în tratamentul și profilaxia bolilor contagioase. Deși pentru prima dată în acest serviciu, a depus cu ușurință toate cerințele și cunoștințele necesare. Față de superiori a fost supusă, îndeplinind întocmai ordinele primite și față de bolnavi a fost bună și înțelegătoare. Ordonată și supusă. Și-a păstrat demnitatea față de toți, dovedind a fi o bună maică infirmieră”²³.

Același șef de secție, avea să scrie în caracterizarea din anul 1944 cum că „maica Stamate Taisia

a făcut serviciu la Secția boli contagioase de 2 ani de zile. Ca și anul trecut a dat dovadă de muncă, pricepere, depunând tot efortul în îngrijirea bolnavilor. Rezistentă, sânguitoare, disciplinată. Față de superiorii săi a executat ordi-nel date, păstrându-și demnitatea de maică. În concluzie este o maică infirmieră foarte bună. Dacă are vechime poate fi avansată”²⁴.

În același an 1944, maica a fost mutată la Serviciul III chirurgical, îndeplinind serviciul de infirmieră la saloanele de aseptici și ajutând la saloanele de operații. Între timp și-a schimbat și numele, primind numele de Profira Stamatiu²⁵.

Noul șef, colonelul doctor Mihăilescu Traian avea să o descrie pe maica Profira, spunând că era „sănătoasă și rezistentă. Și-a însușit cunoștințele necesare unei bune infirmiere și le aplică întotdeauna cu multă bunăvoință, conștiințozitate și multă dragoste și milă pentru ostașii bolnavi. A căpătat, de asemenea, cunoștințele necesare ajutorării în sala de operații, putând fi cu folos întrebuințată. În concluzie este o foarte bună maică infirmieră”²⁶.

Într-o ultimă caracterizare, datată 1 noiembrie 1945, același colonel doctor Mihăilescu a scris despre maica Profira Stamatiu că „a funcționat tot timpul ca infirmieră a saloanelor de bolnavi septici și la sala de pansamente septică, dovedind conștiințozitate și putere de muncă demnă de relevat în îngrijirea bolnavilor. Sănătoasă și rezistentă. Și-a însușit cunoștințele de specialitate și cu trageră de inimă, dragoste și milă pentru răniții internați, în serviciu a fost un auxiliar al doctorilor, pe care se poate conta în orice împrejurare. Este o foarte bună maică infirmieră ce merită a fi decorată ca recompensă pentru serviciile aduse serviciului și spitalului”²⁷.

Maica Puran Timoteia s-a născut pe 5 mai 1909 în comuna Bogdana, județul Teleorman, purtând numele Puran Timoteia, tată fiindu-i Radu Puran, iar mamă Vasilica²⁸.

A absolvit patru clase primare, pentru ca mai târziu să urmeze și să termine cursurile Școlii de infirmiere²⁹.

La 6 septembrie 1940 a depus jurământul de credință pentru Majestatea Sa Regele Mihai I³⁰.

Începând cu 1 septembrie 1938 a fost înscrisă ca „personal de serviciu clasa a III-a” în evidențele Spitalului Militar Central „Regina Elisabeta”, iar la 1 august 1940 a fost avansată pe funcția „om de serviciu clasa a VII-a”³¹.

Încă de la început a fost încadrată ca maică infirmieră la Secția III chirurgical a Spitalului Militar Central, șeful secției, medicul maior Traian Mihăilescu scriind la 30 aprilie 1939 că maica Puran Timoteia era „foarte conștiințoză în administrarea tratamentului prescris și extrem de conștiințoză în îngrijirea bolnavilor. Ordonată, disciplinată față de bolnavi și cuviințoză față de superiori. Este un element foarte bun, ce s-a făcut indispensabil serviciului”³².

Același șef de secție, avea să scrie în caracterizarea din anul 1939 că maica Timoteia Puran avea „grija unui salon de bolnavi, unde se ocupă cu multă atenție de bolnavi. Pricepută și pregătită suficient pentru serviciul ce îndeplinește. Este necesară serviciului nostru și merită a fi menținută în serviciul spitalului”³³.

La 1 noiembrie 1940, maica Timoteia Puran avea în grijă un salon de bolnavi și sala de pansamente, cu instrumentarul respectiv, fapt pentru care locotenent-colonelul Traian Mihăilescu, medicul șef al Secției III chirurgical, a scris despre maica Timoteia Puran că

„posedă cunoștințe de specialitate suficiente pentru a fi o bună infirmieră. Este pricepută și conștiincioasă în serviciu”³⁴.

După aproape patru luni, mai exact pe 9 noiembrie 1940 a fost pedepsită cu amendă de 50 de lei de către șeful spitalului pentru că a lipsit de la exercițiul de apărare pasivă³⁵.

Ana Silaghi s-a născut la data de 17 aprilie 1912 în Sevesteni, județul Făgăraș³⁶.

După cele patru clase primare și doi ani la Crucea Roșie, Ana Silaghi a absolvit Institutul Surori de Caritate al Călugărițelor Ortodoxe Române³⁷ și până în 1938 a fost sora Serafima la Mănăstirea Suzana³⁸.

Spre sfârșitul lunii septembrie 1938 s-a adresat ministrului apărării naționale pentru a fi numită într-un post de infirmieră³⁹.

Trecând cu bine examinarea medicală⁴⁰, Ana Silaghi a fost numită infirmieră la Spitalul militar central „Regina Elisabeta” cu vechimea de la 1 septembrie 1938, pentru ca peste un an să fie încadrată ca „personal de serviciu” clasa a II-a⁴¹.

Începând cu 1 august 1940, maica infirmieră Ana Silaghi a fost încadrată ca „om de serviciu” clasa a V-a⁴², pentru ca după numai trei săptămâni să fie amendată cu 20 lei pentru neglijență în serviciu⁴³.

În prima (și singura, de altfel) caracterizare depusă în dosarul personal, datată 1 noiembrie 1940, medicul șef al Secției genito-urinar, colonelul Anghel Ion avea să scrie despre maica infirmieră Serafima Silaghi că își „îndeplinește cu multă bunăvoință și pricepere funcțiunea de infirmieră la salonul de bolnavi și laborator. Este foarte muncitoare, supusă și blajină cu bolnavii. Este utilă serviciului”⁴⁴.

Din păcate însă, către sfârșitul anului 1945 maica infirmieră Ana Serafima Silaghi avea să

trăiască numeroase neplăceri din spre șefii Spitalului Militar „Regina Elisabeta”, care au acuzat-o de indisciplină și insubordonare și care au insistat, obținând în cele din urmă mutarea sa la Spitalul Militar Timișoara: „[...] Serviciul genito-urinar raportează că maica infirmieră Serafima Silaghi refuză categoric să se supună ordinelor date în vederea bunului mers al serviciului [...]”⁴⁵.

Că pricina căpătase o serioasă amploare o dovedește scurta misivă datată 18 februarie 1946, sosită de la Cabinetul secretarului general al Ministerului Sănătății pe adresa generalului Zamfir, unde scria: „Stimate domnule general Zamfir/ vin la mata cu o mare rugămintă: dacă poți, te rog să semnezi ordinul de mutarea maicei (sic!) Serafima Silaghi de la Spitalul Militar București la Spitalul Militar Timișoara. Cu multe mulțumiri și salutări prietenești”⁴⁶.

În martie 1946, maica Ana Serafima Silaghi s-a adresat ministrului apărării, pentru a-și căuta dreptatea, printre altele scriind că de nouă ani și-a îndeplinit: „[...] îndatoririle cu conștiinciozitate, fapt ce-l poate confirma și superiorii mei. Cu toată râvna ce am depus-o în îngrijirea suferinzilor și în buna întreținere a serviciului, fără motiv m-am văzut astăzi mutată în aceeași calitate la Spitalul militar Timișoara. Ținând seama că lucrul acesta nu l-am cerut personal și că nici de abateri grave nu m-am făcut vinovată [...] vă rog să binevoiți să cereți anularea mutării mele”⁴⁷.

Cum vremurile se schimbaseră ireversibil, regimul bolșevic, instaurat de tancurile sovietice, declanșase teroarea atee, maica infirmieră Ana Serafima Silaghi nu a avut câștig de cauză, ba mai mult avea să fie licențiată din serviciu. Așa că în februarie 1949 nu i-a mai

rămas decât să se adreseze ministrului apărării naționale pentru a i se restitui documentele originale depuse la dosarul personal ca fostă angajată a Spitalului Militar Central, actele de stare civilă, actele de studii cât și o adeverință prin care să i se ateste vechimea, încheind în spiritul „zorilor luminoase” cu lozinca atunci obligatorie: „Trăiască Republica Populară Română”⁴⁸.

Încheiem prin a reconstitui un ultim fragment biografic, respectiv al micii Anghel Ecaterina, care s-a născut în februarie 1916, în comuna Călugăreni, județul Vlașca, tată fiindu-i Dumitru Anghel, iar mamă Aurica⁴⁹.

A absolvit patru clase primare, pentru ca mai târziu să urmeze și să termine cursurile Școlii de infirmiere⁵⁰.

La 6 septembrie 1940 a depus jurământul de credință pentru Majestatea Sa Regele Mihai I⁵¹.

Începând cu 1 septembrie 1938 a fost înscrisă ca „personal de serviciu clasa a III-a” în evidențele Spitalului Militar Central „Regina Elisabeta”, iar la 1 august 1940 a fost avansată pe funcția „om de serviciu clasa a VII-a”. Începând cu 1 ianuarie 1941 a fost avansată și încadrată ca infirmieră⁵².

Încadrată ca maică infirmieră la Secția III chirurgical a Spitalului Militar Central, șeful secției, medicul maior Traian Mihăilescu avea să scrie la 30 aprilie 1939 că maica Anghel Ecaterina era „conștiincioasă și bine pregătită în îngrijirea bolnavilor. Atentă și prevenitoare în relațiile cu bolnavii. Cuvincioasă față de superiori. Este un element foarte bun”⁵³.

În anul 1939, că maica infirmieră Ecaterina Anghel a fost mutată la Secția oto-rino-laringologie, al cărei șef, maiorul medic Racoveanu avea să scrie despre ea că „și-a îndeplinit în mod foarte

mulțumitor datorită în cursul anului și a progresat din ce în ce mai mult în cunoașterea specialității de ORL. Este harnică, corectă, supusă și ascultătoare și se poartă bine cu bolnavii. În curând va deveni o foarte bună infirmieră⁵⁴.

Aprecieri pe care avea să le mențină și anul următor, când la 31 octombrie 1940 scria că maica Ecaterina Anghel și-a îndeplinit cu foarte multă pricepere și sârguință serviciul pe care l-a frecventat regulat, în care timp a avut o foarte bună purtare, încheind prin a spune că „este o foarte bună infirmieră”⁵⁵.

Între timp, maica infirmieră a primit prenumele Magdalena, astfel că în caracterizarea pentru activitatea din anul 1941, medicul doctor Virgil Racoveanu a notat că în cei trei ani de serviciu, maica infirmieră Magdalena Anghel „a fost neobosită, foarte harnică și cu foarte multă trageră de inimă. Are o rezistență fizică excepțională, putând să-și îndeplinească cu prisosință serviciul, atât ziua, cât și noaptea, la orice oră. A învățat foarte repede instrumentarul foarte complicat al acestui serviciu și sterilizarea, și a devenit o perfectă infirmieră pentru sălile de operație și pansamente, putând oricând să execute un tamponament de urgență, pansamente și chiar narcoze și să ajute la operație. Este foarte devotată serviciului și îngrijește cu mult suflet și răbdare pe bolnavi. Este foarte cinstită, cu atitudine demnă și corectă. Este foarte conștiincioasă și disciplinată, și-și îndeplinește cu prisosință datoria. Cunoaște la perfecție gospodăria serviciului și se poate conta oricând pe hărnicia, priceperea și devotamentul său. Merită să i se acorde o gradație”⁵⁶.

Anul următor, 1942, același medic scria despre maica Magdalena Anghel că era „o infirmieră desăvârșită. Este foarte devotată, harnică, disciplinată și respectuoasă, bună la suflet, corectă, inteligentă și cu o putere de muncă și o rezistență fizică surprinzătoare. Merită aceeași foarte bună apreciere și încredere ca în trecut, deoarece își îndeplinește datoria în modul cel mai perfect”⁵⁷.

Ultima notă de serviciu pentru maica infirmieră Magdalena Anghel datează din 1943, când medicul Virgil Racoveanu nu a avut motive să-și schimbe părerea, așa că a reluat cele consemnate anul anterior⁵⁸.

Ca o sumară concluzie dorim să subliniem faptul că, din cele prezentate se poate constata că maicile infirmiere nu s-au oprit numai să aline durerile trupei și sufleșteți ale bolnavilor din spitalele militare,

mai mult decât atât, nu au ezitat să se inițieze în tehnicile medicale și să aplice cu prisosință deprinderile învățate, spre ajutorul cadrelor medicale și însănătoșirea pacienților.

În încheiere nu ne mai rămâne decât să remarcăm că soarta maicii infirmiere Ana Serafima Silaghi avea să o împărtășească și celelalte maici infirmiere, care au trudit pentru îngrijirea militarilor români în anii celui de-al Doilea Război Mondial, ca de altfel neamul nostru.

Acestea fiind scrise, nu ne mai rămâne decât să remarcăm truda și sacrificiile acestor maici călugărițe pentru a ușura suferința trupeză și a întări sufletul prin insuflarea credinței creștine. În fapt canonul eroinelor noastre, posibil de reconstituit prin documentele păstrate în arhivele militare, nu este decât un crâmpel din jertfa Bisericii Ortodoxe Române în războiul sfânt împotriva bolșevicilor, ipostază a misionarismului social al ortodoxiei românești.

MOTHER NURSES AND ORTHODOX SOCIAL MISSIONARISM IN THE YEARS OF WORLD WAR II (BIOGRAPHICAL EXCERPTS)

Abstract: Moral and soul value of the love of one's neighbor through the divine love, on which the Christian world is based, remains the basis of the social mission of the Romanian orthodoxy, hard tried in the middle of communist age.

The idea of the present communication is based on the axiom of the social missionary assumed by Christianity, which has been actively involved in helping the people in difficulty, physical or material.

The Christian community is equally fulfilled through the confession of faith and the service of the world, which makes the service the expression of the inward life of the Christian and of the Church in relation to the world.

In this context, the author proposes to recall a brief fragment from the times when the social mission of Romanian Orthodoxy was the natural norm of the daily life, exemplifying with the exposition of episodes from the biographies of five nuns who took on the nursing work.

Keywords: World War II, The Romanian Orthodox Church, orthodox social missionaryism, The holy war against the Bolsheviks, “Regina Elisabeta” Central Military Hospital.

- [1] * expert arhivist la Depozitul central de arhivă „General Grigore Costandache”.
- [2] Mihai Ciurea, Sensul suferinței și al rugăciunilor bisericii pentru cei bolnavi în Epistola Sfântului Iacob (v, 13-18), în „Mitropolia Olteniei”, anul LXIV, (761-764), nr. 5-8, mai-august 2012, p. 179-190.
- [3] Mihai Himcinschi, Misiunea socială a Bisericii – fundamentele doctrine, în Omagiul părintelui prof. univ. dr. Ioan I. Ică, Editura Renașterea, 2007, p. 646-661.
- [4] Constantin Pătulean, Filantropia creștină între istorie și actualitate, în „Studii”, nr. 3/2005, Craiova, Editura Mitropoliei Olteniei, p. 122 ș. u..
- [5] Depozitul central de arhivă „General Grigore Costandache” (se va cita Dp.c.a.), fond *Direcția Personal, Caziere angajați civili*, litera „A”, legătura 5, dosar nr. 171, f. 1.
- [6] *Ibidem*.
- [7] *Ibidem*, f. 1v.
- [8] *Ibidem*, f. 1.
- [9] *Ibidem*.
- [10] *Ibidem*, f. 2v.
- [11] *Ibidem*, f. 3.
- [12] *Ibidem*, f. 4.
- [13] *Ibidem*, f. 2v.
- [14] *Ibidem*, f. 6.
- [15] *Ibidem*, f. 7.
- [16] *Ibidem*, f. 8.
- [17] *Ibidem*, f. 2v.
- [18] *Ibidem*, f. 9.
- [19] *Ibidem*, f. 2v.
- [20] *Idem*, litera „S”, legătura 163, dosar nr. 214, f. 1.
- [21] *Ibidem*.
- [22] *Ibidem*, f. 2.
- [23] *Ibidem*, f. 5.
- [24] *Ibidem*, f. 6.
- [25] *Ibidem*, f. 2.
- [26] *Ibidem*, f. 7.
- [27] *Ibidem*, f. 8.
- [28] *Idem*, litera „P”, legătura 149, dosar nr. 747, f. 1.
- [29] *Ibidem*.
- [30] *Ibidem*.
- [31] *Ibidem*, f. 2.
- [32] *Ibidem*, f. 3.
- [33] *Ibidem*, f. 4.
- [34] *Ibidem*, f. 5.
- [35] *Ibidem*, f. 2.
- [36] *Idem*, litera „S”, legătura 161, dosar nr. 94, f. 1.
- [37] *Ibidem*, f. 28.
- [38] *Ibidem*, f. 3.
- [39] *Ibidem*.
- [40] *Ibidem*, f. 4.
- [41] *Ibidem*, f. 1v.
- [42] *Ibidem*.
- [43] *Ibidem*, f. 2.
- [44] *Ibidem*, f. 6.
- [45] *Ibidem*, f.7-18.
- [46] *Ibidem*, f. 20.
- [47] *Ibidem*, f. 19.
- [48] *Ibidem*, f. 40.
- [49] *Idem*, litera „A”, legătura 5, dosar nr. 174, f. 1.
- [50] *Ibidem*, f. 1.
- [51] *Ibidem*.
- [52] *Ibidem*, f.2v.
- [53] *Ibidem*, f. 4.
- [54] *Ibidem*, f. 5.
- [55] *Ibidem*, f. 6.
- [56] *Ibidem*, f. 7.
- [57] *Ibidem*, f. 8.
- [58] *Ibidem*, f. 9.